

Nr 70.

Av herrar Sandén och Strömberg, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till personalstat för Vipeholms sjukhus.

I statsverkspropositionen för år 1935 under femte huvudtiteln, sinnessjukvårdsanstalterna, föreslås till stat för budgetåret 1935/1936 bl. a. för det nya sinnessjukhuset Vipeholm en personalstat, som ur flera synpunkter synes kräva en justering.

Den av medicinalstyrelsen föreslagna personalorganisationen vid Vipeholms sjukhus sammanfaller, evad det gäller avdelningarnas indelning och ledning, i det närmaste med den anordning, som rådde vid vissa sinnessjukhus före personalens uppförande på ordinarie stat 1919. Sjukhuset är organiserat på 8 dubbelavdelningar under ledning av var sin översköterska. Underavdelningarna skola stå under ledning av en skötare eller sköterska och tilldelas ett s. k. nästansvarige-arvode. I realiteten blir dock denne skötare resp. sköterska avdelningsledare och ansvarig för förråd och inventarier. För detta kan ett arvode, som för närvarande är fastställt till 60 kronor pr år, icke anses utgöra skälig ersättning. Därtill kommer, att den skötare resp. sköterska, som vid semester eller annan ledighet skulle uppehålla tjänsten, enligt nu gällande bestämmelser ej skulle erhålla någon som helst ersättning. Denna organisation underkändes också vid personalens uppförande på ordinarie stat. Det kan erinras om, att 1928 års löne regleringskommitté i sitt år 1930 avgivna betänkande föreslår, att ansvarsarvodet skall helt bortfalla. Intet hinder synes heller för sinnessjukhusens vidkommande möta, då varje avdelningsledare är överskötare eller översköterska, att viss för dag fastställd ersättning för uppehållande av högre tjänst skall utgå även för kortare tid än 7 dagar. Den föreslagna organisationen för Vipeholms sjukhus skulle emellertid omöjliggöra förslagets genomförande, ty dessa dubbelavdelningar utgöra nya enheter, som kräva införandet av en ny grad av skötare resp. sköterskor, för att efter vanliga grunder kunna inordnas i det nuvarande avlöningssystemet.

Intet hinder torde möta för att även vid detta sjukhus använda den vanliga organisationen. Som dubbelavdelningarna äro belägna i samma våning, kunna de säkerligen sammanslås och ställas under ledning av en överskötare eller översköterska. En ej obetydlig besparing av personal skulle säkerligen härigenom ernås, särskilt om översköterskorna på de sex oroliga avdelningarna utbytas mot överskötare. Ty dessa överskötare kunna vid sidan av sin uppgift som avdelningsledare utföra annat å resp. avdelningar förekommande arbete. Det torde vara helt uteslutet, att en översköterska å en orolig avdelning, vars patientmaterial utgöres av vuxna, obildbara sinnesslöa, skall kunna utföra annat än tillsyningsarbete. Det kan t. o. m. ifrågasättas, om detta är möjligt, ty avdelningsledaren är i lika hög grad som övrig personal utsatt för pa-

tienternas oros- och vredesutbrott. Erfarenheten har även visat, att stora avdelningar kräva i förhållande till antalet patienter mindre personal än små avdelningar.

Under ovan uppgivna förutsättningar kan med säkerhet räknas med en minskning av personalen med sex befattningshavare: 6 överskötare skulle ersätta lika många översköterskor, och genom sammanslagning av dubbelavdelningarna kunna även 6 skötare, till vilka arvode skulle utgå, indragas. Detta skulle betyda en besparing i personallöner efter C-ort räknat av c:a 14,940 kronor per år. Det är då icke räknat med någon indragning av personal på de lugna avdelningarna, för vilka kvinnlig personal beräknats.

Varför kasernkommittén, som uppgjort det av medicinalstyrelsen framlagda förslaget, icke i staten upptagit någon överskötare är, med hänsyn till sjukhusets speciella ändamål som vårdanstalt för vuxna, obildbara sinnesslöa, ägnat att förvåna. Medicinalstyrelsen säger också, att de patienter, för vilka sjukhuset är avsett, taga på grund av ofta förekommande utbrott av oro, hänsynslös våldsamhet eller oförmåga och motsträvighet vid daglig ans och passning, vårdpersonalens kroppskrafter starkt i anspråk. Därför har styrelsen i stor utsträckning föreslagit manlig personal. I konsekvens härmed synes det därför välbetänkt att som avdelningsledare å de oroliga avdelningarna upptagas i staten 6 överskötare. För de lugna avdelningarna kunna givetvis översköterskor placeras som ledare.

Detta förslag synes oss genom en sådan avvägning av förmansplatserna mellan manlig och kvinnlig personal komma att stå i god överensstämmelse med de principer, som varit normerande för såväl Ryhovs som Umedalens sjukhus, nämligen att å avdelningar med enbart eller övervägande manlig personal placera en överskötare och å avdelningar med övervägande kvinnlig personal en översköterska.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen ville besluta, att i staten för Vipeholms sjukhus upptages: 6 överskötare, 2 översköterskor, 62 skötare och 17 sköterskor.

Stockholm den 22 januari 1935.

J. Sandén.

Gustaf Strömberg.